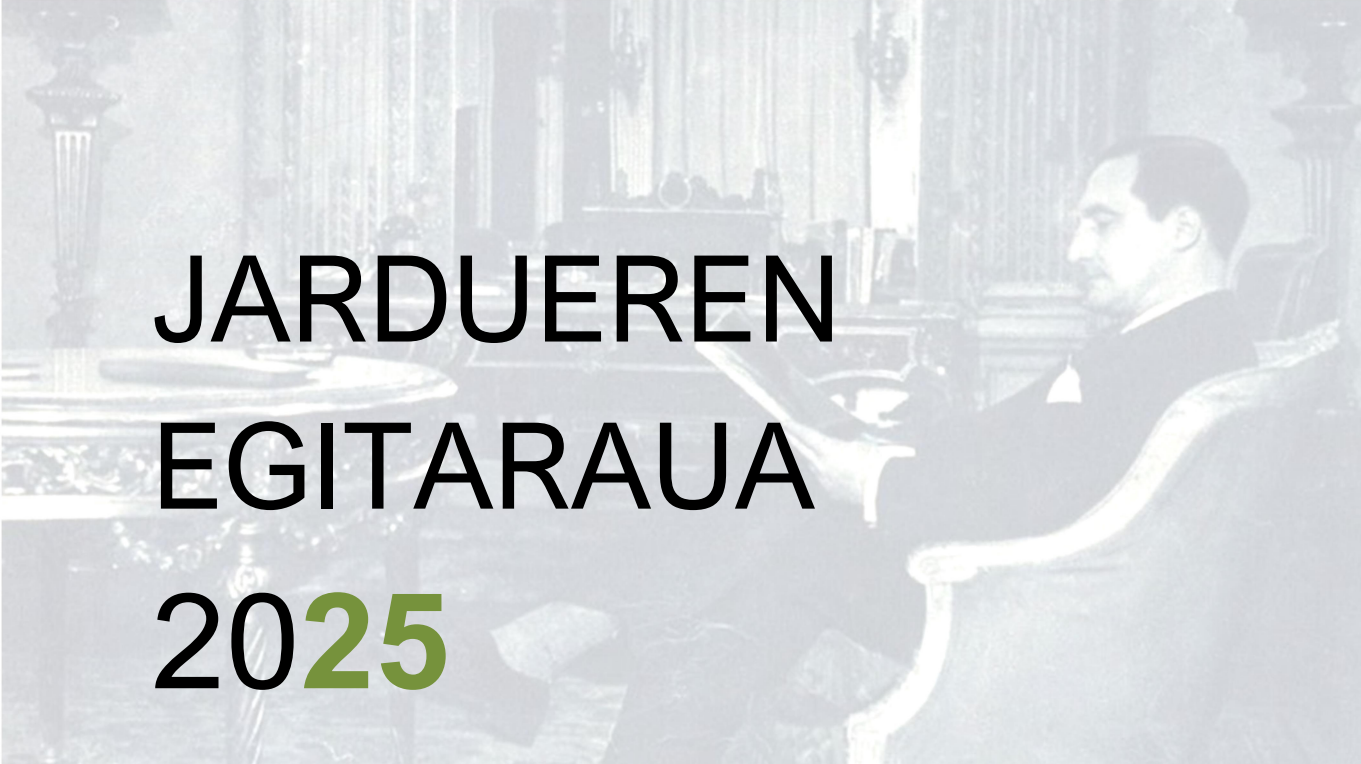

MANDOBIDE, 6-3
BILBAO 48007
94 405 64 50

prentsa@sabinoarana.eus
www.sabinoarana.eus

JARDUEREN EGITARAUA 2025

AURKIBIDEA

- 0 SARRERA
- 1 IKERLANAK
- 2 ZABALKUNDEA ETA ARGITALPENAK
- 3 BEKADUNAK ETA PRAKTIKALDIKO IKASLEAK
- 4 *HERMES*, PENTSAMENDU ETA HISTORIA ALDIZKARIA
- 5 GOGOETA ETA EZTABAIDA MINTZAGUNEA
- 6 EUSKARA
- 7 EUSKAL ABERTZALETASUNAREN AGIRITEGIA
- 8 EUSKAL ABERTZALETASUNAREN MUSEOA
- 9 SABINO ARANA SARIEN EKITALDIA
- 10 BESTE ERAKUNDE BATZUEKIKO HARREMANAK
- 11 KOMUNIKAZIOA/INFORMATIKA
- 12 JARDUEREN HARTZAILEAK

0 SARRERA

Sabino Arana Fundazioa irabazi-asmorik gabeko kultura-erakundea da. Fundazioa 1988ko urriaren 11n sortu zenez geroztik, beraren zereginaren muina euskal historiaren ezagutza izan da: hura jagotea eta ezagutaraztea, betiere historia horri oraingo irakurketa egin dakion bilatuz, eta horrekin guztiarekin batera, ekarpen intelektuala egitea, Euskadik aurrera egiten segi dezan ikuspegi abertzale, demokratiko eta aurrerazale batetik.

Horretarako, lau tresna nagusi baliatu ohi ditugu: Gogoeta eta eztabaida mintzagunea, Agiritegi historikoa, Abertzaletasunaren museoa eta Hermes pentsamendu eta historia aldizkaria.

Sorrerako helburuetako bat Euskal Abertzaletasunaren Agiritegia eratzea izan zen eta horretan egin zituen ahaleginak eta bi. Jakina denez, agiritegi historikoek herrialde jakin baten historia biltzen dituzten funtsak gorde, kudeatu, zabaldu eta herritarren eskueran jartzen dituzte.

Handik hona, agiri-funtsek eta norbanakoen dohaintza ugariak dokumentazio-biltegia baino agiritegi askozaz esanguratsua eratu da SAFen: euskal abertzaletasunaren memoria historiko bizia, gorputz eta arima.

Gaur egun, Euskal Abertzaletasunaren Agiritegiak dokumentazio historiko esanguratsua dauka hainbat funtsetan banatuta: Agiritegia, Liburutegia eta Hemeroteka. Liburutegiak eta

Hemerotekak Historia Garaikideari, Politikoari, Antropologjari, Zuzenbideari eta Gizarte

Zientzietarako buruzko liburuak gordetzen dituzte. Guztira, berrogeita hamar agiritegi-funts baino gehiago, 4.600 instalazio-unitate, liburutegian bildutako 36.575 monografia eta argitalpen seriatuen (egunkariak eta aldizkariak) 7.400 izenburu baino gehiago, 186.850 ale baino gehiago orotara.

Azpimarratu beharra dago Fundazioan jasotzen diren dohaintza guztiak, bai Agiritegian, bai Museoan, altruistak direla, hau da, ez dago kontraprestazio ekonomikorik. Fundazioa lanean hasi zenetik, 3.900 dohaintza inguru jaso dira. Sabino Arana Fundazioa da abertzaletasunaren inguruko agiritegi eta museo historikoa sortu, kudeatu eta zaintzen duen fundazio bakarra. Bi erakundeok gizartearen zerbitzuko jarduteko eta gure ondare historiko eta kulturala zabaltzeko asmoz sortu ziren. Azken batean, gure memoria historikoa berreskuratzeko lan egiten dugu, beste ezein fundaziok egiten ez duen moduan.

Agiritegia eta museoa aintzat harturik, ia 10.000 kontsultari erantzun diegu eta ia mila ikertzaile etorri dira gure kontsulta-aretoa.

Bestetik, Museoak 210 erakusketa propio –iraunkorrek nahiz aldi baterakoak– baino gehiago antolatu ditu.

Museoko gauzakiak eta agiriak ehun erakusketetan baino gehiagotan egon dira ikusgai Euskadin, estatuan eta nazioartean: Madril, Londres... Argazki-funtsak ere sarritan erabili dira Euskadiko, estatuko eta nazioarteko hedabideetan nahiz telebista ekoiztetxeetan.

Gogoeta eta eztabaida mintzaguneari dagokionez, azpimarratu behar da 36 urteko ibilbidean 445 hizlarik jardun dute gogoeta eta eztabaida mintzagunean eta 10.200 parte-hartzaile inguru izan dira gaurdaino antolatutako 264 mintegi eta 90 mahai-inguruetan.

Askotariko jakintza-arloko, diziplina osagarriko eta hainbat ideologiatako pertsona ospetsuak aritu dira mintzagunean, hala nola Shlomo Ben-Ami, Matteo Zuppi, Álvaro Gil Robles, Manuel Elkin Patarroyo, Luis de Guindos, Victor Lapuente, Luis Ugalde... Gainera, denbora honetan guztian, gure fundazioak, erakunde editore gisa, 100 argitalpen baino gehiago argitaratu ditu, Hermes pentsamendu eta historia aldizkariak (79 zenbaki) gain.

Atal honetan, aipatzekoa da kaleratzen hasi zenetik, 2001eko urtarrilean, 1.000 pertsonak baino gehiagok parte hartu dutela Hermes-en, politika, pentsamendu, iritzi, ekonomia, kultura, Eliza eta historiako pertsona nabarmenekin. Euskadiko, Espainiako, Europako eta mundu osoko pertsona ospetsuek parte hartu dute Hermes-en.

Finkatu den gure beste jarduera kultural bat Sabino Arana Sariena da. 1988an hasi zen SAF sariak banatzen, hau da, lanean jarduten hasi zen urtetik. Hasierako borondatea nahiz oraingo asmoa omenaldi zintzoa egitea da, gizartearen zerbitzugintzan edo hainbat kausatan egindako lanagatik nabarmendu diren erakunde edo norbanako guztiei. 35 edizioetan, Fundazioak 202 pertsona ospetsu, erakunde eta erakunde saritu ditu, hala nola Elene de la Souchère, Alec Reid, Maiatzeko Plazako Amonak, Pete Cenarrusa, Francesco Cossiga, San Egidio Komunitatea, Santiago Carrillo, Roger Etchegaray, Inma Shara, terrorismoak kaltetutako elkarteak eta familiak (M11 eta I11), Pedro Miguel Etxenike, Frank Gehry arkitektoa, Dave Bieter, John Garamendi, Michel Camdessus, Dolores Redondo eta Gilles Simeoni, besteak beste.

Aipatzekoa da, halaber, Sabino Arana Fundazioaren izaera anitzak aukera eman diola urteetan zehar beste entitate eta erakunde batzuetako ordezkariekin lankidetzan aritzeko: udalekin, memoria-elkarteekin, museoekin, telebista-ekoizleekin, beste kultura-, politika-, kirol- eta finantza-erakunde batzuekin, Euskaltzaindiarekin, Aranzadi Zientzia Elkartearekin eta Labayru Fundazioarekin, besteak beste.

Era berean, duela gutxi, zehazki 2023ko abenduan, abian jarri dugun beste proiektu bat aipatu behar dugu: JAKIN Escape Room. Pedagogia egiteko eta Euskadiko historiako gertaera garrantzitsuak ezagutzeko beste modu bat da, jolasaren eta aisialdiaren bidez. Azkenik, azpimarratu behar da Sabino Arana Fundazioa alderdi politiko bati atxikitako lehen fundazioa izan dela 't de transparente' *** ziurtagiria lortu duena. Haz Fundazioak ematen duen kategoria gorena da eta, webgunean aztertutako 21 gardentasun-adierazle eta, Fundazioak % 90 eta % 100 arteko betetze-maila dauka.

2025ean, Euskal Herriaren historian esanguratsuak izan diren urteurren hauek ospatzeko jarduerak prestatuko ditu Sabino Arana Fundazioak:

 Maurice Ravel musikari eta musikagilearen jaiotzaren 150. urteurrena.

1875eko martxoaren 7a.

 EAJ-PNV alderdiaren sorreraren 130. urteurrena.

1895eko uztailaren 31.

- *Euzko Abendaren Ereserkia*-ren 120. urteurrena.
1905eko apirilaren 29a.
- Esteban Urkiaga *Lauaxeta* olerkariaren jaiotzaren 120. urteurrena.
1905eko abuztuaren 3a.
- Bigarren Mundu Gerraren amaieraren 80. urteurrena (1945eko maiatza).
Point-de-Graveko gudaren 80. urteurrena.
1945eko apirilaren 14a.
- Caracasko (Venezuela) Euskal Etxearen inaugurazioaren 75. urteurrena.
1950eko martxoaren 7a.
- Baionako Sabindiar Batzaren sorreraren 75. urteurrena.
1950eko irailaren 14a.
- Diktaduraren amaieraren 50. urteurrena (50 urte joan dira Franco diktadorea hil zenetik).
1975eko azaroaren 20a.
- 40. urteurrena Jose Antonio Ardanza Lehendakari hautatu zutenetik.
1985eko urtarrilaren 24a.
- ...

2025eko egitekoak

Horrela, deskribatutako jarduerak antolatuta, 2025eko ekitaldian ere ahaleginduko gara bizi gareneko gizartearen kezkei erantzuten eta eguneroko arazoak gertuagotik aztertzen.

Horretarako, gogoeta eta eztabaida mintzagunea eta *Hermes* aldizkaria izango dira gure tresna nagusiak. Garapenerako lankidetzari lotutako hainbat gai jorratuko ditugu, hala nola nazioarteko lankidetzari gatazkan dauden herrialdeetan, nazioarteko lankidetzari feminista edo nazioarteko lankidetzari eta giza eskubideak, besteak beste; LGBTIQ+ kolektiboaren eskubideak Europan eta Euskadin; gure adinekoak gehien kezkatzen dituzten gaietako batzuk, hala nola zaintzak edo etxeko istripuak; bai eta gaurkotasuna duten politika eta kulturari buruzko gaiak ere, Oreki Fundazioarekin batera.

Era berean, gure memoria historikoaren zati bat berreskuratzea helburu duten jarduerak sustatuko ditugu, urteurren historikoak oroituta: Maurice Ravel musikagile lapurtarraren jaiotzaren 150. urteurrena; euskal ereserkiaren 120. urteurrena; Bigarren Mundu Gerraren amaieran, Pont de Graveko batailan, euskal herritarren parte-hartzearen 80. urteurrena; diktaduraren amaieraren 50. urteurrena; EAJ-PNV alderdiaren sorreraren 130. urteurrena; edo Esteban Urkiaga *Lauaxeta* poetaren jaiotzaren 120. urteurrena, besteak beste. Atal honetan, euskal musikaren memoriari buruzko mintegi bat ere antolatuko dugu.

Hermes pentsamendu eta historia aldizkariaren hiru ale berri argitaratuko ditugu: lehena Jose Antonio Ardanza Lehendakari izendatu zuteneko 40. urteurrenari buruzkoa; bigarrena EAJ-PNV alderdiaren sorreraren 130. urteurrenari buruzkoa; eta hirugarrena euskarari buruzkoa.

Agiritegian eta Euskal Abertzaletasunaren Museoan gordetzen diren gure dokumentu-funtsak euskal gizartearen zerbitzura jartzen jarraituko dugu, gero eta erabiltzaile gehiagorengana iristeko asmoz.

Orain dela gutxi abian jarri dugun beste proiektu bat ere ez dugu ahaztu nahi: escape room edo ihes-aretoa. Lehen urratsak emanda, ahaleginak egingo ditugu jendeak ezagutu eta bisitan etortzeko.

Amaitzeko, jakina denez, HAZ Fundazioak ematen duen 't de transparente'*** hiru izarreko ziurtagiriari eutsi nahi diogu.

1 IKERLANAK

Alberto Onaindiaren gutunak, 1936-1945

Orain dela hamabost urte inguru hasi zen garrantzi handiko lana da. Lanaren zeregin behinenak Vatikanoko (Erroma) agiritegietan eta Estatuko beste agiritegi batzuetan gordetako 4.000 bat agiri batu, eurak transkribatu eta horien gaineko oharrak egitea da. Lan horren xede nagusia dugu Agirre lehendakariaren laguntzaile Alberto Onaindia abadeak 1936 eta 1945 urteen artean idatzitako gutunak berreskuratzea eta abadeak gerra zibilean zein Bigarren Mundu Gerran egindako kudeaketa-lanen berri eskuratzea.

Artxibo-funtsen antolaketa Euskadiko Artxibo Historikoarentzat

- Eusko Jaurlaritzaren agiri historikoak (hainbat sailletakoak)
- *Jon Bilbao* funtsa
- *Sota* funtsa (Ramón de la Sota Zorraquinek emandako agiriak).

Sabino Arana Fundazioaren Euskal Abertzaletasunaren Agiritegiaren funtsen antolaketa eta deskribapen informatizatua

- EAJ-PNV alderdiaren Elgoibar, Bermeo eta Santurtziko uri buru batzarrak
- *Euzko Gudarostea* funtsa
- Loioa Irratia (berrikuspena eta sailak berrinstalatzea)
- *Jesus Maria Leizaola (1937-1948)* funtsa
- *Jose Antonio Ardanza Lehendakaria* funtsa (sailkapena eta erregistroa)

2 ZABALKUNDEA ETA ARGITALPENAK

2.1 Artikuluak DEIA egunkariarentzat

Euskal historian eta antropologian oinarriturik, askotariko gaiak jorratzen dituzten artikuluak prestatuko ditugu DEIA egunkariarentzat.

2.2 Kolaborazioak irratietan

Era berean, kolaborazioak egingo ditugu hainbat irratitan, batik bat, Onda Vascan, historiari eta memoria historikoari lotutako gaien zabalkundea egiteko asmoz, gai horiei buruzko ezagutza gizartean hedatzearen.

2.3 *Historias vascas*

Historias vascas izeneko sailean, Euskal Herriarekin eta bertako pertsona ospetsuekin lotura duten gertaera historikoen urteurrenak gogoratuko ditugu; agiritegiko dokumentu historikoak, argazkiak eta museoko piezak erakutsiko ditugu, liburutegiko eta hemerrotekako aleak, hitzaldiak, ikus-entzunezkoak eta abar partekatuko ditugu; aldez edo moldez, Euskadiren historia eraiki duten gai historikoei eta antropologikoei buruzko prentsa-artikuluak, gure historialariei irratian egindako elkarrizketak eta abar eskuragarri jarri ditugu.

2.4 Argitalpenak

[ZEHAZTEKE].

3 BEKADUNAK ETA PRAKTIKALDIKO IKASLEAK

Gizarte-ikuspegiz den bezainbatean, gazteak prestatzeko konpromiso eta erantzukizunetik abiatuta, 2000. urtetik aurrera, Sabino Arana Fundazioak hainbat unibertsitatetako gradu eta gradu-ondoko ikasleen praktikak zuzentzen eta gainbegiratzen ditu, hain zuzen ere, unibertsitate hauetakoak: UPV/EHU, Deustuko Unibertsitatea, Mondragón Unibertsitatea, Madrilgo Karlos III.a Unibertsitatea, Madrilgo CEU San Pablo Unibertsitatea, Europako Ikasketen Proiektua, Connecticut College (USA), Guadalajarako Unibertsitatea (Mexiko), Nazioarteko Bikaintasun Kanpua, Hezkuntza Esparrutik Lan Arlora Igarotzeko Beken Programa, Novia Salcedo Fundazioa. Praktika horiek agiritegian, museoan edo Fundazioaren Prentsa Bulegoan egiten dira.

Ildo honi dagokionez, esan beharra dago Humanitateen arloko etorkizuneko ia ehun profesionalek (horietako batzuk dagoeneko lan-munduan ari dira) prestakuntza jasotzen jarraitu dute gure instalazioetan.

Jarduera hauen helburuak ondokoak dira: gazteek eta helduek pertsona- eta lanbide-garapenean aurrera egiteko dituzten beharriaz erantzutea eta lan-eskarmentuaren gisako aukerak eskaintzea.

4 **HERMES PENTSAMENDU ETA HISTORIA**

ALDIZKARIA

2025eko ekitaldian, *Hermes* aldizkariaren hiru zenbaki argitaratuko ditugu, hain zuzen ere, 80., 81. eta 82. zenbakiak.

80. zenbakia: *José Antonio Ardanza Lehendakari izendatzearen 40. urteurrena*

Eusko Jaurlaritzako egungo Lehendakari Imanol Pradalesi egingo zaio elkarrizketa.

81. zenbakia: *EAJ-PNV alderdiaren sorreraren 130. urteurrena*

Herrialde buru batzarrak eta Euzkadi Buru Batzarreko zuzendaritzak berrizetik atera den EAJ-PNV alderdiaren *Euzkadi Buru Batzarreko* lehendakariari egingo zaio elkarrizketa.

82. zenbakia: *Euskarari eskainitako zenbakia*

5 GOGOETA ETA EZTABAIDA

MINTZAGUNEA

Mintegiak, hitzaldiak eta mahai-inguruak ditugu Sabino Arana Fundazioak darabiltzan baliabide nagusiak XXI. mendean bertan bizi ditugun errealitate anitzak ezagutzeko. Jardunaldi eta topaldi horietan, hainbat jakintza-arlotako pertsonak bai eta, sarritan, kontrako ideologiak dituztenek, mahairatzen dituzte iritzia eta ideiak erkatzen dituzte, kultura-truke sustatzeko asmoz. Horrela, elkarguneak sustatzen dira kultura, politika eta gizarte ikuspegi desberdinetatik.

Jardunaldi horietako guztiak irekiak dira jendearentzat eta, horregatik, orotariko eztabaida, anitza eta diziplinartekoa ahalbidetzen da eta eztabaidak elkarren artean elikatzen dira.

Mintzaguneetan hamaika gai jorratu ditugu: Europa eta immigrazioa, bake- eta adiskidetze-prozesuak, genero-indarkeria, emakumeak eta botere politikoa, ekonomia- eta finantza-krisialdia, gazteak eta teknologia berriak, *Brexit* delakoa (irtenbideak eta aukerak), Zigor Zuzenbidea ETaren amaieraren aurrean... Gai horiek guztiak baliatu ditugu Sabino Arana Fundazioak bereizgarri duen aniztasunaren kultura biziberritu eta bultzatzeko.

36 urteko ibilbidean 445 hizlarik jardun dute gogoeta eta eztabaida mintzagunean eta 10.200 parte-hartzaile inguru izan dira gaurdaino antolatutako 264 mintegi eta 90 mahai-inguruetan.

Jarduera honen onuradun nagusiak fundazioak jorratzen dituen jakintza-arloetako adituak eta espezialistak dira; agintariak eta politika, ekonomia, eta gizarte esparruetako ordezkariak; iritzi-sortzaileak; irakasleak; profesionalak eta, oro har, gizartea.

MINTEGIAK

5.1 Euskal kulturaren memoria

Sabino Arana Fundazioak urtero antolatzen dituen jardunaldien esparruan, 1936-1939ko gerran eta, erbestean, XX. mendearen lehen herenean, Francisco Franco diktadorea hil zen arte sortutako euskal kultur adierazpenen oroimena aldarrikatzeko helburuz, euskal musikaren memoria jorratuko dugu aurten, Maurice Ravelen jaiotzaren 150. urteurrenaren kariaz.

5.2 Mintegia Oreki Fundazioarekin lankidetzan

[ZEHAZTEKE]

5.3 Garapenerako lankidetzak: tokiko/lurraldeko ikuspegia darabilen garapenerako finantzaketa. 2025eko Sevillako Goi-bileraren estatus beherako dimentsioa.

2015ean, Addis Abeban egin zen Garapenerako Finantzaketaren Goi-bileraren ostean, Garapenerako Finantzaketaren IV. Goi-bilera Sevillan egingo da 2025eko ekainean edo uztailan.

Goi-bilera horretan, aukera ematen da estatus beherako eragileek garapeneraren agendaren erronketan eta haren finantzaketan egiten duten ekarpena kontuan har dadin, hainbat ikuspegitatik begiratuta: batetik, estatus beherako erakundeek Garapenerako Laguntza Ofizialari egiten dioten ekarpena, etengabe handitzen ari dena, balioesteko xedez. Bestetik, lurralde-mailan bultzatutako finantza-lankidetzak eta inpaktu-inbertsioak aztertzeke xedez, Hegoalde Globaleko herrialdeen gizarte- eta ingurumen-erronketara baliabide gehiago bideratzeko duten potentzialagatik.

Azkenik, Hegoaldeko herrialdeetako gizarte-eragileen eta tokiko eta eskualdeko erakundeek ikuspegia jorratzeko asmoz, finantzaketa behar baitute beren erronka eta beharretarako.

Hizlariak:

🗣️ **Sébastien Vauzelle**, 2030 Tokiko Koalizioaren Idazkaritzako burua. Tokiko Koalizioa NBERen tresna bat da, tokiko alderdi interesdunen parte-hartzea bultzatzen duena Garapen Jasangarrirako Helburuak (GJH) garatzen.

🗣️ **Aitor Pérez**, ekonomialaria. ECOPERen sortzaile eta aholkularia. Garapenerako lankidetzan espezializatutako aholkularitza-etxea da ECOPER.

🗣️ Hirugarren hizlaria [ZEHAZTEKE].

5.4 Artxibo historikoak gizarte garaikidean

Jendeak dokumentazio historikoa eskuratzeko modua izan dezan bultzatzeko, Euskal Abertzaletasunaren Agiriak antolatutako jardunaldien barruan, 2025ean, mintegi bat antolatuko dugu [ZEHAZTEKE].

5.5 Europa-PDE mintegia

Europako Alderdi Demokratarekin (PDE-EDP) batera antolatu ohi ditugun jardunaldien esparruan, 2025ean, jardunaldi bat antolatuko dugu [ZEHAZTEKE].

5.6 LGBTI+ errealitatea

Azken urteotan nabarmen egin da aurrera LGBTI+ kolektiboaren eskubideetan Europan eta Euskadin. Aurrerapen horiek gizartearen bultzada eztabaidaezinari esker gertatu dira, baina, Euskadiren kasuan, nolabaiteko konplizitatea izan da erakunde publikoen eskutik.

Hala ere, gure aburuz, oraindik ez dugu ibilbide-orririk, ezta diskurtso partekaturik ere, erakunde-maila guztietan garatzen ditugun politikei koherentzia emateko. Horregatik, interesgarri iritzi diogu jardunaldi hau antolatzeari erakundeetako berdintasun-arduradunentzat, baina, batez ere, udaletako arduradun eta teknikarientzat, gehienetan, toki-erakundeek jorratzen baitute arlo hau.

HITZALDIK/MAHAI-INGURUAK

5.7 EAJ-PNV alderdiaren 130. urteurrena

1895eko uztailaren 31n, *Euzkeldun Batzokija*-ren lokaletan, Euzko Alderdi Jeltzalearen lehen Bizkai Buru Batzarreko edo herrialdeko zuzendaritzako kideak aukeratu ziren, eta EAJ-PNV alderdi politiko gisa eratu zen. Beraz, 2025ean, 130. urteurrena ospatuko da.

Urteurren hori gogora ekartzeko, hainbat jarduera antolatzea begiz jo dugu, besteak beste:

- Hiru hitzaldiko zikloa.
- *Hermes* pentsamendu eta historia aldizkariaren ale berezi bat argitaratzea (80. zenbakia).
- Deia egunkariko *Historias vascas* sailean, erreportajea argitaratzea.

5.8 Maurice Ravel musikari eta musikagilearen jaiotzaren 150. urteurrena

1875eko martxoaren 7an Maurice Ravel musikari eta musikagilea jaio zen Ziburun (Lapurdi). Ravelek harro ibili zen beti euskaldun izaeraz eta bere «Bolero» ezagunean ere txistu eta danbolinaren soinuak entzuten dira. Euskal kulturarekiko harremana jaiotzetik zetorkion, amak abesten zizkion abestiak direla eta.

Ravelen jaiotzaren 150. urteurrena gogoratzeko, hitzaldi bat antolatu eta erreportajea argitaratuko dugu Deia egunkariko *Historias vascas* sailean.

5.9 Euzko Abendaren Ereserkia-ren 120. urteurrena

1905eko apirilaren 29an, *Patria* euskal astekari abertzaleak *Euzko Abendaren Ereserkia* euskal ereserki nazionaltzat hartuko zuela iragarri zuen azalean. Ereserki horren lehen letra Sabino Aranak idatzi zuen 1895ean, Larrinagako kartzelan emandako espetxealdi batean. Urte batzuk geroago, 1902an, zehazki, behin betiko letra idatzi zuen espetxe horretan. Hasiera batean, Sabino Aranaren asmoa ereserki hori ezpata-dantzaren doinuaz interpretatzea izan zen, baina Arana hil ostean, Kelda Zabala konpositoreak aldatu egin zuen, eta gaur egun ezagutzen dugun pieza ondu zuen.

5.10 Esteban Urkiaga *Lauaxeta* olerkariaren jaiotzaren 120. urteurrena

2025eko abuztuaren 3an, 120 urte beteko dira Esteban Urkiaga *Lauaxeta* euskal poeta eta idazlea —euskal literaturaren eta Gerra Zibilaren historiaren giltzarria Euskadin— jaio zela. Horren kariaz, hitzaldi bat antolatuko dugu, XX. mende hasierako euskal berpizkunde kulturalaren ikurretako bat izan zela gogorarazteko.

5.11 Bigarren Mundu Gerraren amaieraren (1945eko maiatza) 80. urteurrena. Euskaldunen parte-hartzea Point-de-Grave-ko gudan (80. urteurrena)

Bigarren Mundu Gerraren amaieraren 80. urteurrena dela eta, Pointe de Graveko (Akitania) borroketan parte hartu zuten *Gernika* eta *Libertad* batailoietako kideak gogoratuko ditugu; borroka horiek amaitu zirenean, Frantziaren erabateko askapena eta aleman soldaduen errendizioa etorri ziren.

La Pointe-de-Graveko borroka 1945eko apirilaren 14an hasi ziren, eta 20ra arte iraun zuten. *Gernika* batailoiko gizonen adorea goretsi zuten armakideek: batailoiko gudariak bereziki ausartak izan ziren lehen eguneko borroketan, 40. kotan, Montalivetetik hegoaldera, eta apirilaren 19an, eta «Blokhaus Y-33» azpiegitura garrantzitsua konkistatu zutenean, Soulacetik iparraldera. Bost gudari hil eta 35 zauritu ziren.

Bigarren Mundu Gerra maiatzaren 8an amaitu zen Europan, alemanek kapitulazioa sinatu eta gero, Berlinen.

Maiatzean edo apirilean, hitzaldi bat antolatuko dugu eta *Deia* egunkariko *Historias vascas* sailean erreportaje bat argitaratuko.

5.12 Caracasko Euskal Etxearen inaugurazioaren 75. urteurrena

Martxoaren 5ean, Caracasko 'El Paraiso' barrutian dagoen Euskal Etxeak 75 urte beteko ditu. Espainiako Gerra Zibilaren ondorioz gertatu zen euskal erbestealdiaren babesean jaio zen. 1950eko martxoaren 5a aparteko eguna izan zen, Caracasko edo Venezuelako euskaldunentzat ez ezik, une horretan erbesteratuta zeuden ehunka mila euskaldunentzat, bai eta Euskadin geratu zirenentzat ere, ekitaldi hartan egiaztatu baitzuten Euskal Erresistentziak tinko irautea zuela.

Hitzaldi bat aurreikusi dugu, Jon Mikel Olabarrieta eta Nerea Olabarrietaren eskutik.

5.13 Baionako Sabindiar Batzaren sorreraren 75. urteurrena

Irailaren 14an 75 urte beteko dira Baionan Sabindiar Batza sortu zenetik. Erakunde horren helburu nagusien artean honako hau jaso zen: «batzako kideen artean, Sabino Arana Goiri maisuaren nortasunaren eta lanen ezagutza sakon eta osoa sustatzea, eta beraren doktrina eta irakaskuntza euskaldunen artean zabaltzea».

5.14 Diktaduraren amaieraren 50. Urteurrena (50 urte igaro dira Francisco Franco diktadorea hil zenetik)

1975eko azaroaren 20an hil zen Francisco Franco diktadorea. Beraz, 2025. urtea, diktadorea hil eta mende erdira, herritar guztien askatasuna eta eskubideak aldarrikatzeko urteurrentzat baliatuko dugu.

5.15 Ardanza Lehendakariaren kargu-hartzearen 40. urteurrena

2025eko urtarrilaren 24an, 40 urte beteko dira Jose Antonio Ardanza Lehendakari izendatu zutenetik.

Ardanza hamalau urtez izan zen Lehendakari, eta aldi horren amaieran, euskal gizartearen eta bere sailburu izandakoen maitasun-keinuak eta aintzatespena jaso zituen. 1999ko urtarrilaren 2an, alderdikide eta ordura arte lehendakariorde izan zen Juan Jose Ibarretxe Eusko Jaurlaritzako Lehendakari izendatu zuten.

Lehendakariaren kargua betetako aldia aztertzeko, honako jarduera hauek antolatzea aurreikusi dugu: (1) hitzaldi edo mahai-inguru bat, Ardanzaaren gobernuetan jardun zuten sailburu biziekin. (2) *Hermes* pentsamendu eta historia aldizkariaren ale berezi bat (81. zenbakia).

5.16 Helduak elkarteak

Helduak elkartearekin lankidetzan, bi hitzaldi antolatuko ditugu, gaur egun adinekoak gehien kezkatzen dituzten gaiei buruz.

5.17 Garapenerako lankidetzak (4 hitzaldi)

5.17.1 Nazioarteko lankidetzak gatazkan dauden herrialdeetan

Lankidetzak-ekimenen zati handi bat gatazka armatuak eragindako herrialdeetan egiten da. Indarkeriak eta gerrek garapena geldiarazten dute, egitura ekonomiko eta sozialak suntsitzen dituzte eta herritarrek nekez gainditzen dituzten ondorio psikologikoak ekartzen dituzte. GGKE asko daude Ekialde Ertainean, Sahel eskualdean, Afrikako erdialdean eta abarretan, baita ezkutuko edo ikusezin bihurtutako gatazkek dauden beste eskualde batzuetan ere.

Arlo haur joratzeko, hitzaldi bat hitzartzeko ahaleginetan ari gara gatazka armatuen berri ematen duten hiru kazetari hauetako batekin: Olga Rodríguez, Cristina Sánchez edo Ana Surynac.

5.17.2 Nazioarteko lankidetzak feminista

Lankidetzaren gaur egungo eztabaidak lankidetzak feministarantz igarotzeko beharra azpimarratzen du, giza eskubideak, pertsonen arteko berdintasuna eta ingurumenaren babesa bermatzen dituen hautazko garapen-eredu baten alde egiten duen lankidetzak, hain zuzen ere. Lankidetzak feministak zeharkako begirada barneratzailea lantzen du, adinagatik,

etnia edo arrazagatik, gizamailagatik, sexu-orientazioagatik, genero-identitateagatik edo dibertsitate funtzionalagatik gertatzen diren askotariko diskriminazioak identifikatuz eta gaindituz.

Hizlaria [ZEHAZTEKE].

5.17.3 Nazioarteko lankidetzaren eta giza eskubideak

Nazioarteko lankidetzaren ezin da ulertu giza eskubideak kontuan hartu gabe. Giza eskubideak osorik baliatzeko modua dugulako, azken batean, garapenaren helburua. Giza eskubideetan oinarritutako ikuspegiak badakar diskriminazio-moduei eta botere-desorekei begiratzea, genero-harremanen azterketari era bai. Ikuspegi horretatik, pertsonak dira helburu eta euren garapenaren eragile nagusi bilakatzen dira.

Hizlaria: Hegoa, Nazioarteko Lankidetzaren eta Garapenari buruzko Ikasketa Institutuko ordezkari bat.

5.17.4 2030 Agenda. 2030 Tokiko Koalizioaren Idazkaritzaren eginkizuna

Sébastien Vauzellek, 2030 Tokiko Koalizioko Idazkaritzako buruak, berak zuzentzen duen 2030 Tokiko Koalizioko Idazkaritzak betetzen duen eginkizuna aletuko du.

Vauzellek Koalizioaren lanari buruz hitz egingo digu, hau da, mundu osoko tokiko eta eskualdeko eragile guztiak mobilizatzeko, engaiatzeko eta ahalduntzeko espazio partekatu horri buruz, Garapen Jasangarrirako 17 Helburuen (GJH) garapenaren ildoan.

NBEko sarearen gainerako eragileekin batera, Koalizioak irtenbide berritzaileak sortzen ditu tokiko ekintza eta eragina bultzatzeko, gogotik laguntzen du GJHen lorpena bizkortzen, eta helburuen aurrerapenen berri ematen du.

5.18 Euskal Abertzaletasunaren Museoak antolatutako hitzaldiak (ikus 8.3 atala).

6 EUSKERA

Euskaltzaindiarekin elkarlanean, EAEko, Nafarroako eta Iparraldeko erakunde publikoetako ordezkariekin eta berrogeita hamar eragile eta gizarte erakunderekin batera, euskarak datozen urteotan izango dituen erronkak aztertuko ditugu. Horretarako mintegi bat antolatuko dugu uztailearen erdialdean.

7 EUSKAL ABERTZALETASUNAREN AGIRITEGIA

Sabino Arana Fundazioa 1988 urrian sortu zen irabazi-asmorik gabeko elkarte gisa. Sorrerako helburuetako bat Euskal Abertzaletasunaren Agiritegia eratzea izan zen eta horretan egin zituen ahaleginak eta bi. Jakina denez, agiritegi historikoek herrialde jakin baten historia biltzen dituzten funtsak gorde, kudeatu, zabaldu eta herritarren eskueran jartzen dituzte. Gaur egun, Euskal Abertzaletasunaren Agiritegiak dokumentazio historiko esanguratsua dauka hainbat funtsetan banatuta: Agiritegia, Liburutegia eta Hemeroteka. Agiritegiko funtsetan, aipatzekoak dira XIX. eta XX. mendeetako fitxategi historikoak, erbestealdian ziren euskal ordezkariak eta 1936ko gerran sorturiko funtsak, herrialdearen barruan nahiz kanpoan; era berean, alderdi edo elkarte politikoak agiriak, kultura-elkarteen agiriak, enpresen agiriak eta norbanakoen agiriak ere badaude.

Liburutegiak eta Hemerotekak Historia Garaikideari, Politikoari, Antropologiari, Zuzenbideari eta Gizarte Zientziei buruzko liburuak gordetzen dituzte. Guztira, berrogeita hamar agiritegi funts baino gehiago, 4.600 instalazio-unitate, liburutegian bildutako 46.486 monografia eta argitalpen seriatuen (egunkariak eta aldizkariak) 7.400 izenburu baino gehiago, 192.800 ale baino gehiago orotara. Milaka dokumentu eta objektu, guztiak ere atal egokian sailkatu, deskribatu eta instalatu behar direnak. Horiez gain, Euskal Abertzaletasunaren Museoan jasotako dohaintzak aipatu behar ditugu. Azpimarratu beharra dago Fundazioan jasotzen diren dohaintza guztiak, bai Agiritegian, bai Museoan, altruistak direla, hau da, ez dago kontraprestazio ekonomikorik. Sabino Arana Fundazioa da abertzaletasunaren inguruko agiritegi eta museo historikoa sortu, kudeatu eta zaintzen duen fundazio bakarra. Bi erakundeok gizartearen zerbitzuko jarduteko eta gure ondare historiko eta kulturala zabaltzeko asmoz sortu ziren. Azken batean, gure memoria historikoa berreskuratzeko lan egiten dugu, beste ezein fundaziok egiten ez duen moduan.

Agiri, gauzaki, argazki eta bestelako guztiak ikertzaileen, norbanakoen, hedabideen eta besteren esku daude. Eta bertan dauden funtsen erabilgarritasun eta garrantziaren erakusgarri, esan dezagun erruz kontsultatu direla. Agiritegiko dokumentazioa baliatu dute gudari, ertzain, preso eta iheslari askok pentsioa edo kalte-ordainak kobratzeko.

Izan ere, gure ahalbideen heinean, eskaera guztiei erantzun egiten diegu. Urte hauetan guztietan, dokumentazioari lotutako eguneroko zereginenez gain (erregistroa eta deskribapena, gordetzeko eta zabalkundea egiteko) eginkizun atseginena dugu banako zein taldeko erabiltzaileei arreta egitea, ikertzaile profesionalak nahiz informazio jakinen baten bila gurera datozen norbanakoak izanik ere. Eta hori guztia egiten dugu inolako kontraprestazio ekonomikorik eskatu gabe.

Gure funtsak erabiltzeko, ez da baimen berezirik behar; gainera, esan dezakegu gure funtsak erabili dituzten ia guztiek oso gustura hartu dituztela eskainitako dokumentazioa, hartutako informazioa eta jasotako tratua.

Beste alde batetik, aipatu beharra dago hedabideek, herri-erakundeek eta bestelako antolakundeek askotan baliatzen dituztela gure funtsak liburuak irudiztatzeko, artikulua hornitzeko, erakusketak antolatzeko... eta guztiz azpimarragarria da bertako dokumentazioa oinarrizkoa gertatu izana ikerlan eta argitalpen ugari bideratzeko.

Agiritegia eta museoa aintzat harturik, ia 8.500 kontsultari erantzun diegu eta ia mila ikertzaile etorri dira gure kontsulta-aretoa. Euskal ikertzaileak nagusi diren arren –Bizkaiko Lurralde Historikoan gaudela eta– katalanek, madrildarrek, frantsesek, alemanek, amerikarrek, japoniarrek eta bestek egin dituzte kontsultak gure agiritegian. Ikertzaileek gure agiri-funtsak erabili dituzte hainbat argialetxetako ehun bat argitalpenetan. Beste alde batetik, gure fundazioak ia-ia 200 lan argitaratu ditu, monografiak eta ikus-entzunezkoak kontuan hartuta.

Bestetik, Museoak 210 erakusketa propio –iraunkorrek nahiz aldi baterakoak– baino gehiago antolatu ditu.

Museoko gauzakiak eta agiriak ehun erakusketetan baino gehiagotan egon dira ikusgai Euskadin, estatuan eta nazioartean: Madril, Londres... Argazki-funtsak ere sarritan erabili dira Euskadiko, estatuko eta nazioarteko hedabideetan nahiz telebista ekoiztetxeetan.

Gaur egun, museoaren zeregin nagusiak ondokoak dira: argazki-funtsa katalogatzea, dekorazio-arten eta arte grafikoen funtsa berrantolatzea eta dohaintza berriak erregistratzea, inbentarioan jasotzea eta katalogatzea. Hala, milaka objekturen eta ehunka mila argazkiren zaintza kudeatzen du.

Gainera, nabarmendu behar dugu Eusko Jaurlaritzak kudeatzen duen Euskadiko Agiritegi Historikoa 2013an zabaldu zela gure lankidetzari esker, eta herritar guztien esku jarri duela euskal administrazio publikoaren 1936tik aurrerako funts historikorik behinena. Sabino Arana Fundazioak dokumentazio ugari hori guztia zaindu, kudeatu eta ikertzaile nahiz norbanakoen esku jarri du 90eko hamarkadatik. Antzeko zerbait gertatu zen, hein txikiagoan –funtsen tamainagatik diogu, ez garrantzi historikoagatik–, 2002. urtean. Urte hartan, Kataluniako Arxiu Nazionalari eman genion ordura arte geuk gordetako eta zaindutako Kataluniako Generalitatearen dokumentazio historikoa (Errepublika eta erbestealdia).

2025eko JARDUERAK

A. AGIRITEGIAN

— Urtean zehar jasotzen diren norbanakoen dohaintzetan datozen dokumentuen funtsak eta bildumak sailkatzea, erregistratzea eta instalatzea.

— Dokumentazio historikoaren artxiboko antolaketa:

a) Sabino Arana Fundazioaren Euskal Abertzaletasunaren Agiritegiaren funtsen antolaketa eta deskribapen informatizatua:

- EAJ-PNV alderdiaren Elgoibar, Bermeo eta Santurtziko uri buru batzarrak
- *Euzko Gudarostea* funtsa
- *Loioa Irratia* (berrikuspena eta sailak berrinstalatzea)
- *Jesus Maria Leizaola (1937-1948)* funtsa

- *Jose Antonio Ardanza Lehendakaria funtsa* (sailkapena eta erregistroa)

b) Artxibo-funtsen antolaketa Euskadiko Artxibo Historikoarentzat

- Eusko Jaurlaritzaren agiri historikoak (hainbat sailtakoak)
- *Jon Bilbao funtsa*
- *Sota funtsa* (Ramón de la Sota Zorraquinek emandako agiriak).

- Arteako gordailu berrian (Urrutiko Agiritegia) gordailututako dokumentu-funtsak antolatzea, berriz instalatzea eta erregistratzea/azaletik deskribatzea.
- Erabiltzaileentzako eta ikertzaileentzako arreta: kontsultak jasotzea (erregistroa eta erantzunak) eta ikertzaileentzako zerbitzua aretoan eta urrutitik (informazioa, dokumentazioa ematea eta jasotzea, fotokopiak egitea, kopiatu beharreko dokumentazioa eskaneatzea, irudi digitalizatuak pdf fitxategi babestuetan bidaltzea...).
- Urtean zehar jasotzen diren dohaintzak sailkatzea, erregistratzea eta instalatzea.
- Ikus-entzunezkoak: ekoiztetxeen agiritegiko grabazioak (filmak) erregistratzea, deskribatzea eta formatu digital berrietara birmoldatzea (80ko eta 90eko hamarkada).
- Euskarriak helaraztea ekoiztetxeei eta hedabideei, gure historiako gertaera edo pertsona jakin batzuei buruzko lanak egin ditzaten.

B. LIBURUTEGIAN

- Dohaintza eta/edo erosketa bidez, liburutegian txertatu direneko liburu berriak datutegian sartzeta. Aleei bizkar-etiketa jartzea eta biltegian gordetzea.
- Norbanakoen dohaintzetatik eskuratutako aleak hautatzea.
- Gure liburutegian erabili eta edonoiz kontsultatzeko modukoak ez direnak Gaintzara edo beste liburutegi edo/eta dokumentazio-zentro batzuetara bidaltzen dira eta nolabaiteko balioa dutenak (balio historikoa, politikoa edo sentimentala) Arteako urruneko biltegian gordetzen dira.
- Artean gordetako funtsak lekualdatzea.

C. HEMEROTEKAN

- Hemerotekan dohaintza eta/edo erosketa bidez (harpidetzak) eskuratzen diren titulu eta ale berrien erregistro-fitxak kudeatzea. Zenbakien antolaketa kronologikoa egitea eta gordailura eramatea.
- Errepikatutako aleak garbitzea eta nolabaiteko balioa duten aleak Arteako urruneko hemerotekara eramatea. Aurreko atalean bezala, Artean gordetako material hemerografikoa berrantolatu eta birsailkatzen jarraituko dugu aurten.

- Aipatutako Urruneko Hemerrotekan (Artea) gordetako bildumak antolatzea, berriro instalatzea eta erregistratzea/azaletik deskribatzea.
- ‘Hustuketa’ izeneko datutegia (orokorra) elikatzea: gaur egungo egunkari eta aldizkarietan (DEIA, Hermes, Historia Contemporánea...) nahiz argitalpen historikoetan (Euzkadi, Euzko Deya...) argitaratu diren euskal abertzaletasunaren edozein alderdiri buruzko artikulua erregistratzea.

D. ARGITALPENEN KONTROLA / ARTIKULUAK / ARGITALPENAK / HITZALDIAK / IKERKETA / ERAKUSKETAK

- DEIA egunkariarentzat, asteroko artikuluen argitalpena koordinatzea eta gainbegiratzea, Historias vascas izeneko atalaren barruan.
- Hedabideekin (prentsa, irratia eta telebista) lankidetzan aritzea, eduki historikoak, efemerideak eta abar zabaltzeko».
- Hitzaldiak ematea.
- Mahai-inguruetan, biltzarretan eta adituen jardunaldietan parte hartzea.
- Sabino Arana Museoak antolatzen dituen erakusketen euskarri dokumentala prestatzea.
- Fundazioaren beste zeregin batzuetan laguntzea: Fundazioak antolatutako mintegi eta hitzaldietan.

E. INFORMATIKA - WEBGUNEA - SARE SOZIALAK: INFORMAZIOAREN ZABALKUNDEA

Sabino Arana Fundazioan egiten diren hitzaldien, mintegien, liburuen aurkezpenen eta abarren grabazioak Internetera igotzen dira, geroago gure web-orritik edo YouTubeko profiletik ikusi ahal izateko.

Era berean, Agiritegiak euskarri historiko eta dokumentala emango die webgunean, *Historias vascas* sailean eta sare sozialetan (Facebook, Instagram eta Twitter) zabaltzen diren urteurrenei eta eguneroko albisteei.

8 EUSKAL ABERTZALETASUNAREN MUSEOA

1. HELBURUAK

2025eko ekitaldian, museoaren funtsak (arte grafikoak eta dekorazio-arteak) birkatalogatzea eta berriro instalatzea izango dugu helburu, bai eta DEIA egunkariak emandako negatiboen inbentarioa egitea ere.

Prozesua zehatza eta neketsua da; izan ere, funtsa osatzen duten irudi guztiak digitalizatu eta kokaleku berria esleitu behar diegu, bai eta bi funts horiek osatzen dituzten ale guztien kontserbazio-egoera aztertu ere.

Era berean, dohaintza gisa jaso ditugun objektuak eta materialak katalogatuko ditugu, eta, behar izanez gero, zaharberritu egingo ditugu.

Argazki-funtsari dagokionez, 2024an hainbat negatibo-erroilu digitalizatu ditugu, Jorge Oteiza eta Nestor Basterretxearen irudiekin. Aurten, egungo egoerari buruzko txostenak egingo ditugu, bai eta horiek hondatzea saihesteko jarduketa-plana prestatu ere. Atal hori EHUKo Kontserbazio Masterreko praktiketako ikasleen laguntzarekin egin ohi da, eta Bizkaiko Foru Aldundiko Kultura Ondarearen aholkularitza jasotzen da horretarako, BFAko kontserbatzaileen eta EHUKo Arte Ederren Fakultateko Kontserbazio Masterreko irakasleen eskutik.

2025ean, EHUKo Arte Ederren Fakultateko «Agiri Kulturala» proiektuan parte hartzen jarraituko dugu. Bertan, museoan zenbait jardueratan parte hartzen duten ikasleek puntuak jasotzen dituzte unibertsitateko kreditu gisa erabiltzeko.

Prebentziozko kontserbazio-jarduerei ere ekingo diegu, hau da, bildumen balizko narriadurak ahal bezainbeste saihesteko beharrezko neurriak hartuko ditugu eta, horrela, tratamendu konplexuagoak saihestuko ditugu etorkizunean.

Gure proposamen didaktikoa eguneko zentroetara ere igorriko dugu, bai eta «Nor gara gu?» erakusketa iraunkorraren publizitatea ere hainbat gizatalderi, hala nola: APNABI, autismoaren espektroaren nahasmendua duten pertsonen familien elkarteak...

2025ean, halaber, Euskal Abertzaletasunaren Museoak antolatzen dituen jarduera didaktikoak indartu nahi ditugu, eta gure instalazioak eta zerbitzuak ikastetxeen zerbitzura jarri, haien curriculum-programan lagungarri izan daitezen. Horretarako, azken urteotan garatu ditugun jarduerak eskaini nahi ditugu, bai jorratutako gaiak, bai adin-tarteak zabalduz, ahalik eta ikasle gehienengana iritsi ahal izateko, unibertsitateko ikasleak eta adinekoak ere helburu jarrita.

«Nire Oroimenak. Amale Arzelus Arrietarenak» liburua ere aurkeztuko dugu. Amale irratsaio bat euskaraz egin zuen lehen emakumea izan zen.

2. JARDUERAK

~ Museoko arte grafikoaren eta dekorazio-artearen funtsak berriro instalatzea eta birkatalogatzea biltegi berri batean

Biltegi berriak atondu ditugunez, bi funts horietako objektuak lekualdatuko ditugu, eta horien kontserbazio-egoera zein den eta piezaren batek zaharberritzea behar duen ikusteko baliatuko dugu aldaketa.

Prebentziozko kontserbazio-programa ere garatuko dugu, oso ekimen garrantzitsua baita gure funtsen kontserbazioa optimizatzeko. Horretarako, kutxa espezifikak sortuko ditugu dekorazio-arteetako pieza batzuk gordetzeko; kartelak eta arte grafikoetako aleak melinex plastikoan bilduko ditugu planoen ontzietan edo álbum egokietan jarri aurretik.

~ Jorge Oteiza eta Nestor Basterretxearen irudiak dituzten negatiboak katalogatzea eta digitalizatzea

Jorge Oteiza eta Nestor Basterretxearen irudiak dituzten negatiboen katalogazioa eta digitalizazioa egingo dugu.

Negatiboen hainbat erroilutan gordetako irudi argitaragabeak eskaneatu, erregistratu, katalogatu eta kargatuko ditugu, herritarrek kontsultatu ahal izan ditzaten, bai museoaren web orrian (<https://www.museodelnacionalismovasco.eus/>), bai Eusko Jaurlaritzaren Ensieme programan.

Horretarako, deskribapen fisikoa, erregistratutako irudien kontraste-tratamendua eta argazki bakoitzaren inbentario zorrotza egingo ditugu, haien kontserbazio-egoera, kopia-kopurua eta abar aztertuz.

Erregistratu ostean, irudiak indexatuko ditugu bakoitzari dagokion testu-fitxan.

EHUko Arte Ederren, Humanitate eta Kazetaritza fakultateetako ikasleek parte hartuko dute katalogazio horretan, Leioako campusekoek zein Gasteizko campusekoek.

~ DEIA egunkariak dohaintzan emandako negatiboen inbentarioa egitea

2024an, DEIA egunkariaren jabe den Iparragirre argitaletxearen dohaintza bat jaso dugu, 50.000tik gora negatibo dakartzana, batez ere, 1977 eta 2001 urteen artean Bizkaiko lurralde historikoan hartutako irudiak jasotzen dituena.

2025ean egingo dugun lehenengo lana negatiboen erroilu bakoitzaren azaleko inbentarioa egitea izango da. Horri esker, daten, gaien eta egileen berri izango dugu.

EHUko Arte Ederren, Humanitate eta Kazetaritza fakultateetako ikasleek parte hartuko dute katalogazio horretan, Leioako campusekoek zein Gasteizko campusekoek.

Nor gara gu? erakusketa erdi-iraunkorra

2025ean, pieza berriak txertatuko ditugu erakusketan, eta aldi baterako erakusketak jarriko ditugu, hala nola: «Paraolimpiadak 2024. Euskaldunen parte hartzea».

Ikastetxeetan, «Gure historiaren bila» tailer/karpeta didaktikoa zabalduko dugu. «Nor gara gu?» erakusketan jorratzen diren hainbat pieza eta gertakari historiko modu dibertigarrian ezagutzeko balio du ekimenak.

Erakusketaren bisita gidatuak egiteko aukera ere eskainiko dugu, bisitatzera datozen pertsonen beharretara egokituta.

Bestalde, 2024an zabaldu genuen *Bitxiak* gunea lantzen jarraituko dugu. Bertan, hilabeteko epean, museoaren bildumako piezak edo beste erakunde gonbidatu batzuetako pieza esanguratsuak erakutsiko ditugu.

Hala, 2025ean, honako pieza hauek ditugu programatuta:

URTARRILA **13** (astelehena)

Javier Cigaren heriotzaren 64. urteurrena. Egile horren margolan bat erakutsiko dugu.

OTSAILA **12** (asteazkena)

Manuel Campomanes Eusko Jaurlaritzako Osasun ministroaren jaiotzaren 130. urteurrena. Manuel Campomanesen kartzelako marraskia erakutsiko dugu, bilobak emana.

MARTXOA **22** (larunbata)

Agirre Lehendakariaren heriotzaren 65. urteurrena (Parisen). Familiak, Agirre Lehendakariaren jaraunsleek, emandako objektu batzuk erakutsiko ditugu.

APIRILA

Euskal ezaugarriak dituen zurezko buro edo idazmahai baten dohaintza.

MAIATZA **06** (asteartea)

Nestor Basterretxearen jaiotzaren 101. urteurrena. Nestor Basterretxeak eta Jorge Oteizak Sabin Etxea sortzeko egindako maketa.

EKAINA **30** (astelehena)

Euzkadiko selekzioak SESBrekin jokatu zueneko 88. urteurrena. Txandaleko jaka, galtzak.

UZTAILA

2025ean jasotako dohaintza bat.

ABUZTUA **03** (igandea)

Lauxeta-ren jaiotzaren 120. urteurrena. Familiaren baxeraren elementuetako bat.

IRAILA

2025ean jasotako dohaintza bat.

URRIA **17** (ostirala)

Gudari Egunaren 60. urteurrena. Egia kapitainaren uniformeak.

AZAROA **20** (osteguna)

Francoren heriotzaren 50. urteurrena. Francisco Francoren marraskia

ABENDUA

Presoek prestatutako Gabonetako zorion-txartelak.

Aldi baterako erakusketak

2025ean, geuk sortutako aldi baterako hainbat erakusketa egingo ditugu.

«**Paraolimpiadak 2024. Euskal partaidetza**» Gure kirolari paraolimpikoei eskainitako erakusketa da, euskal kirolariei eta haien jatorrizko taldeei ikusgarritasun handiagoa emateko.

Gure kirolariak «Basque Team» markak babestuta joan dira olinpiadetara. Marka hori Parisen lehiatzeko sailkatu diren goi-mailako euskal kirolariek soilik osatzen dute.

Kirolarion ahalegina eta dedikazioa dira erakusketa honen muina, eta bertan jasotzen dira horien iritziak lehiatu aurretik eta ondotik.

Gure ustez, garrantzitsua da kirolari paraolimpikoen aurpegia agerian jartzea; izan ere, herritarrek ez dituzte kirolari paraolimpikoen lorpenei kasu egiten olinpikoei irabazitakoei moduan, eta, horregatik, gure kirolari paraolimpikoak ezagutzea eta haien ahalegina zein dedikazioa aitortzea nahi dugu.

Erakusketarekin batera, euskarazko eta gaztelaniazko argitalpen txiki bat egingo dugu, haien historia eta lorpenak jasota gera daitezen.

«**Emakumeak Aberria Eginez. EAB 100 urte**». Elkartearen mendeurrena ospatzeko erakusketa da. Komisarioak: Karmele Perez Urraza, Begoña Bilbao Bilbao eta Gurutze Ezkurdia Arteaga, UPV/EHUko Bilboko Hezkuntza Fakultateko irakasleak (*Garaian* ikerketataldeko kideak).

Emakume abertzale haiek egindakoak erakusten du laginak, Aberriaren alde egindako ekintzak eta esperientziak jasota. Emakume horiek gizarte-eredu berri baten aldeko apustua egin zuten, hainbat ekimen eta lan bultzatuz.

Hasieratik bertatik, EABk erakutsi zuen emakumeen erantzukizunen artean bazirela aberriaren aldeko zabalkundea egitea, eta hezkuntza-, elkartasun-zerbitzuak zein gizarte-laguntza eskaintzea. Ongintzan oinarrituta, euskararen alde engaiatu ziren umeentzako euskal eskoletan eta emakumeen prestakuntzan.

Hala, mugimendu feminista horrek euskal emakume abertzaleak ahaldundu zituen, eta eragin handia izan zuen emakumeen ondoko belaunaldietan eta abertzaletasunean.

Erakusketa 12 modulutan banatuta dago, eta sei gaikako bloke handi jorratzen dituzte.

Bloke horietan elkarteak bere ibilbide osoan egindako lana eta pentsamendua jasotzen dira: 1) EABren hasierak 2) EABren loraldia; 3) «Jaungoikoa eta Lagi Zarra» (JEL) doktrina; 4) EAB eta hezkuntza; 5) EAB eta gizarte-laguntza eta 6) EAB gerran eta erbestean.

«**Mendirik Mendi. EMB 100 urte**». Sortu zenetik 100 urte bete dituen Mendigoizaleen elkarteari eskainia.

8 panelek osatzen dute, eta honako izenburu hauek dituzte: 1. Mendigoizaleak, beren herria maite duten mendizaleak; 2. Askatasunaren eguzkia basotik irteten da; 3. Gazteak martxan; 4. Itxaropen garaiak; 5. Tragediaren preludioa; 6. Mendigoizaleak bakean, gudariak gerran.; 7. Gudarien batailoiak; 8. Klandestinitatea eta askatasuna. Erakusketa honekin batera, talde honen historia eta ibilbidea jasotzen duten beira-arakak daude. Euskadiko lurralde osoan zehar ibiliko gara, eta jasotako dohaintzetatik iritsitako mendigoizaleen irudi ezezagunak ikusi ahal izango dira, oraindik argirik ikusi ez dutenak.

Aldi baterako beste erakusketa ibiltari bat ere eskainiko dugu: «**Alava sarea. Emakume ikusezinak, elkartasuna, espioitza 1936-1937**».

Josu Chueca historialari eta UPV/EHUko irakasleak komisariatu du erakusketa, eta emakumeek frankismoaren aurkako erresistentziaren subjektu aktibo gisa eta aliatuen kausari laguntzeko subjektu aktibo gisa duten zeregina nabarmendu nahi du.

Alava Sarea zabala izan zen eta batez ere emakumeek osatu zuten, Erresistentziaren eta faxismoaren aurkako borrokaren subjektu aktibo gisa. Gerra Zibilean, Gerraostean eta Bigarren Mundu Gerran Aliatuen alde funtsezko papera jokatu zuten emakume ikusezinak. Ehunka eta milaka bizitza salbatu eta faxismoaren aurkako borrokan Aliatuei oso informazio baliotsua eman zieten emakume espioi haiek.

Luis Alava izan zen talde horren arduraduna, idazkaria, koordinatzailea, baina ez taldeko bat baino askoz gehiago, eta garai hartako Araba, Bizkaia, Gipuzkoa eta Nafarroako ordezkartza-talde handi baten zuzendaritzapean egindako ekintza antifrankista bere bizitzarekin ordaindu zuen turkiar burua izan zen.

Lau emakumek antolatu zuten euskal presoekiko elkartasun eta Aliatuen aldeko espioitza sare klandestino hori Bigarren Mundu Gerran; Frankismoaren diktadorekiko indarkeriarik gabeko erresistentzia bat osatu zuten, emakume 'ikusezinak' protagonista zituena: Tere Verdes, Bittori Etxeberria, Itizar Mujika eta Delia Lauroba.

Erakunde klandestino bateko kideak ziren, eta indarkeriarik gabeko erresistentzia-ekintza ugari egin zituzten Euskal Herriaren askatasunak eta eskubideak berreskuratzeko. Baina armada alemaniarra Parisen sartu zenean, 1940ko ekainaren 14an, Eusko Jaurlaritzak erbestean zuen Parisko ordezkartza okupatu zuen, eta harekin batera, Sarea erori zen.

Ihes-aretoa

Iaz, Museoak bi ihes-areto jarri zituen martxan, jolasten ikasteko beste modu bat. Bi aretoak gertakari historikoetan oinarrituta daude, eta museoaren bildumako objektuak ikus daitezke bertan.

Ikurrina operazioa. Ihes-areto honen helburua hezkuntza-eskaintza hau osatzea da, 15 eta 25 urte bitarteko adin tartekoentzat jarduera ludiko-didaktikoa eskainiz, hau da, orain arte programazio zehatzik ez duen erabiltzaileentzako eskaintza.

«Ikurrina operazioa» deritzon ihes-aretoan gauditu behar diren proben gaia Museoko «Nor gara gu?» erakusketatik ateratako esparru historikoen esparruan girotuta dago:

Gerra Zibila

Erregimen frankistaren errepresioa, jazarpena eta espainola ez zen zeinahi nazionalismo erakusteko debekua.

Erbestealdia eta klandestinitatea

«Eresoinka» taldearen eta euskal diasporaren sorreraren bidez, balio kulturalak (hizkuntza, ikurrak eta abar) zabaltzen jarraitzeko erabili ziren tresnak.

Erbestealdia eta klandestinitatea

Alava sarea operazioa. Ihes-areto honen helburua hezkuntza-eskaintza hau osatzea da, 15 eta 25 urte bitarteko adin tartekoentzat jarduera ludiko-didaktikoa eskainiz, hau da, orain arte programazio zehatzik ez duen erabiltzaileentzako eskaintza.

«Alava sarea operazioa» deritzon ihes-aretoan gainditu behar diren proben gaia Museoko «Nor gara gu?» erakusketatik ateratako esparru historikoen esparruan girotuta dago:

EAB/Aberri Eguna 1932

Emakumeen lehen mugimenduak, emakumeen elkarteak eta euren jarduera kultural, sozial eta politikoa.

Euzko Gaztedi/Mendigoizaleak

Kulturaren aldeko ekinbidea euskara erabiliz zabaltzen dituzten gazte-taldeak.

Bi jarduera horietan, gamifikazioa erabiltzen dugu euskal abertzaletasunaren historiaren ikaskuntza eta ezagutza sustatzeko estrategia gisa. Gamifikazioa, jolasetan oinarritutako ikaskuntzaren oinarri gisa, metodologia berritzailea da, eta publiko orori eskaintzen dio esperientzia didaktiko eta motibatzailea izateko aukera, euskal gizartearen eta kulturaren ezagutzaren hedapenean aplika daitekeena.

«Nire Oroimenak. Amale Arzelus Arrietarenak» liburuaren aurkezpena

Amale Arzelusen jaiotzaren mendeurrena dela eta, Jon Ander Zinkunegi semeak argitaratu gabeko eskuizkribu, argazki... eta beste bildu ditu, eta liburu honen bidez argitara eman nahi ditugu, herritarrek irratian euskaraz hitz egin zuen lehen emakumea, Amale, hobeto ezagut dezaten.

1924ko otsailaren 19an jaio zen Donostian, Ander Arzelus *Luzear*-rek eta Amalia Arrietak osaturiko familian. Txikitatik, aitaren eskutik, euskararen alde lan egin zuen, bai euskal irratian, bai antzezlanetan (*Neskamearen murrarrak* antzezlanaren idatzi zuen aitak Amalek antzezteko). 1932ko martxoaren 2an, *Luzear*-rek eta Joseba Zubimendik euskarazko lehen irratsaioa egin zuten Donostiako Unión Radio irratian. Amale, 8 urte besterik ez zituela, irratian euskaraz hitz egin zuen lehen emakumea izan zen. Bere aitak idatzitako bakarrizketa, antzezlan eta hitzaldien komentarista izan zen, garaiko euskal kulturaren izen handien artean lekua eginda. Bizitza osoan eutsi zion haiengandik guztiengandik ikasitako euskararekiko maitasuna; aktore, irratiko esatari, andereño eta Euskarazaintzako kide gisa, batez ere.

Parte-hartzea beste erakunde batzuen erakusketetan

Aurreko urteetan bezala, Museoak bildumaren zati bat maileguan uzten die erakundeei, eurek antolatzen dituzten erakusketetan erabiltzeko.

2025ean, erakusketa hauetan parte hartuko dugu:

- Euskal Poliziaren Museoaren erakusketa iraunkorra. Museoak utzitako objektuak daude ikusgai erakusketa horretan.
- Gernikako Bakearen Museoa Fundazioaren erakusketa iraunkorra. Museoaren funtsetako batzuk erakusten dira bertan.
- Eusko Legebiltzarra. Erakusketa txiki bat dago areto batean eta, bertan, gure funtsen zati bat ere ikustea izango da.
- Museu Memorial d'Exili, Jonquera herrian.

3. HITZALDIAK ETA DOKUMENTALAK

Ondoko gaiei buruzko hitzaldiak eta mintegiak antolatuko ditugu:

- «**Espedizioak**»: Naturaguneetan egindako dokumentalak, film laburrak... ezagutarazteko gunea.
Aurten, Finlandiako Inari aintziratik eskietan egindako espedizioari buruzko dokumentala emango dugu.
- «**Mugarik gabe**». Sail honetan, «La vida en pausa» deritzon dokumentala emango dugu, organoak emateak duen garrantziaz hitz egiten duena.
- «**Liburuen txokoa**». Idazle batek parte hartuko du ekimen honetan, eta bere lanak sortzeko prozesua zein izan den azalduko digu. Bestetik, adin guztietako herritarren artean irakurzaletasuna eta idaztea bultzatuko du.
- «**Itsasoa, berdintasun lurraldea**». Sail honetan, itsasoa gertatu diren gizon-emakumeen bizipenak ezagutaraziko dira. Aurten, Konpainia Transatlantikoaren historia eskainiko dugu.
- «**Emakume apartak**». Sail honetan, Amale Arzeluz Arrieta omendu nahi dugu. Amale euskarazko irratsaioa izan zuen lehn emakumea izan zen. Hitzaldian, «Nere oroimenak. Amale Arzeluz Arrietarenak» liburua aurkeztuko dugu.
- «**Guztiontzako kirola**». Virginia Berasateguik azalduko digu «Bizicycletours» proiektuak kirola turismoarekin eta abenturarekin nola uztartu. Hauxe da bere helburua: «Bizikletaz egindako bidaia zure bitza osoan gogoan iraungo duen oroigarri ona izatea da».
- «**Objektuen bitzta Museoan**», Mintegi horretan, museoan funts eta jardueri loturik egunero egiten diren hainbat gai garatuko ditugu, hala nola prebentziozko

kontserbazioa. Aurreko urteetan bezala, museoan egiten ditugun kontserbazio-lanei buruzko jardunaldi batzuk antolatuko ditugu unibertsitateko ikasleentzat.

- «**Gazte ekintzaileak**» izeneko atal honetan, ametsak bete dituzten gazteak ezagutarazi nahi ditugu. Aurten, Gabriela Sagarminga ekintzailea aintzatetsiko dugu. Gazte ekintzaile horrek artisau-gauzak egiten irakatsiko digu, zuntz naturalak erabiliz eta teknika tradizionaleri eutsiz.

4. TAILER DIDAKTIKOAK

2025ean, eskaintza didaktikoa zabaltzeko asmoa dugu, adin-tarte guztientzako tailerrak eskainiz, unibertsitateko ikasleei, adinekoei eta guzti.

Beste alde batetik, begiz jo dugu historiari buruzko tailerrak egitea bigarren hezkuntzako eta batxilergoko ikasleentzat, gure eskaintza ikastetxeetako ikasketa-eskariari erantzuteko helburuz.

ildo horretan, sei multzotan bildutako berrogei bat tailer antolatuko ditugu.

1) Etorkizuna eraikitzen

- **Historiako tailerrak**

Aranzadi Zientzia Elkartearekin batera, gerraren ondorioetan sakonduko dugu: hobiak aurkitzea, DNA aztertzea...

- **Bilbo eraikitzen**

Bilboko iragana eta oraina ezagutuko ditugu atzoko eta gaurko irudiak uztartuz.

- **Bilbo eraikitzen. Zazpikaleak**

Tailer honen helburua Bilbo hiriaren iragana eta oraina ezagutzea da, Zazpikaleetatik Zorrotzaurreraino. Horretarako, antzinako eta egungo argazkiak, kolorea emateko margoak eta kartoizko oinarri bat erabiliko ditugu, 3D efektua lortzeko muntaia eginez.

Hiriaren historian balio handia duten eraikin, leku eta agertoki zaharrak ezagutaraziko dizkiegu ikasleei, taldean lan egingo dugu eta tailerraren amaieran, talde-argazkia egin eta tailerraren azken emaitza erakutsiko dugu.

- **Olatu birziklatuak**

Honako tailer hau jasangarritasunari buruzkoa da. Gure itsasoetan bildutako materialak eta hondakinak berrerabiliz, Bilboko porturaino iritsiko den itsasontzi bat eraikiko dugu.

Tailerraren bidez, gure ekintzek ingurumenean duten eraginaz ohartaraztea nahi dugu, eta, bide batez, Bilboko Portuak 2050ean karbonorik gabeko isuriak lortzeko egiten ari den jardueren berri azaltzea.

- **Erdu Eguberrira**

Tailer honetan, jasangarritasuna lantzen da etxean ditugun eta, oro har, bota egiten ditugun material ugari berrerabiliz, hala nola botoiak, makilatxoak, artilezko txaplatak...

Material horiek guztiak erabiliz, bestelako zorion-txartela prestatuko dugu.

- **Gabonetako zorion-txartela PIKA-PIKA animazio-teknika erabiliz (linternak)**

Tailer honen helburua Gabonetako zorion-txartela sortzea da, Pika-Pika teknika erabiliz. Teknika hori animaziozko teknika da, eta linterna batzuk baliatuz, marrazkiak sortzen dira argazki bakoitzean. Geroago, irudi horiek guztiak batu egiten dira film 'biziduna' sortzeko.

- **Gabonak birziklatuz. Reciclando la Navidad**

Birziklatzea puri-oruian dagoen gure aroan, ezin dugu ahaztu birziklatzeak duen garrantzia eta ingurumenari ekartzen dizkion onurak. Tailer honen bidez, neska-mutilak birziklatzen jarriko ditugu, eta arrautza-ontzi bati forma emanda, Gabonetako elur-orein polita sortuko dugu.

2) Euskadi Munduan

Kanpoko ekintza, nazioarteko harremanak, migrazioak, erbestealdia...

3) Artea, zientzia, teknologia, berrikuntza

- **Ganbera estenopeikoa egitea kartoizko kutxa bat erabiliz.**

Lehen argazki-kameren printzipioak garatuko ditugu.

- **Ganbera estenopeikoa eta irudiak errebelatzea.**

Argazkigintzan murgilduko gara irudian historia jorratuz. Hasteko eta bat, ganbera (oinarrizko argazki-kamera) bat egingo dugu eta hori baliaturik argazkiak egingo ditugu. Tailerraren amaieran, argazkiak errebelatuko ditugu.

- **Tximistargazkia**

Argazkigintza ezohiko ikusmolde batetik landuko dugu eta argazkiak aterako ditugu argazki-kamerarik erabili barik.

- **Gabonetako zorion-txartela, *Stop Motion* (animazioa)**

Tailer honen bidez, Gabonetako postal bitxi bat prestatuko dugu.

Stop Motion teknikaz baliatuko gara txartela egiteko. *Stop Motion* deritzon teknika zinemagintzan erabiltzen da eta pertsonaiak edo objektuak animatzean datza, irudiz irudi, argazki bidez hartzen ditugun mugimendu txikiak bilduz, geroago, denen mugimendu-segida bat eratuta.

Fotogramaz fotogramako animazioa sortuta, bizidun bilakatuko dugu Gabonetako objekturik bereizgarriena, hau da, zuhaitza, eta apaingarriak ere sortuko ditugu animazio polit horretan ager daitezen.

- **Gabonetako tximistargazkia**

Tailer honek gaur egun ahaztuta dagoen argazkilaritza analogikoaren garaira eramango gaitu, argazkiak egiteko modu digitala bakarrik ezagutzen duten gazteei erakusteko.

Hala, neska-mutilak argazkilaritza analogikoaren munduan murgilduko ditugu, tximistargazkiaren teknika ezagututa.

Tailerrean, hamaika objektu erabiliz, hala nola pinaburuak, malutak eta abar Gabonetako konposizio bat sortuko dugu.

4) **Idaztea eta amets egitea amamarekin**

Honako tailer hau Toti Martínez de Lezea idazlearen eskutik egiten da ikasleak gogatu eta irakurzaletasuna sustatzeko, benetako istorioak direla bide.

5) **Mende berriko eskola: Kulturartekotasuna**

- **Taumatropoa**

Taumatropoa jostailu optikoa da eta irudiak mugitzen direlako itxura sortzeko erabiltzen da.

- **Kolore hiperkonektatuak**

Kolorearen alderdirik abstraktuen eta esperimentalena landuko dugu. Hala, hainbat gai erabiliko ditugu erliebeko marrazkia egiteko, baita gatza eta tenperak ere.

- **Kolore hipekonektatuak. *Suziriak***

Tailer honetan, magiaz beteriko orri-markatzailea egingo dugu, koloreak suziriak bailiran hiperkonektatuko direlako.

- **Gure ikurrak. *Ikurrina***

Tailer honetan, euskal sinbologia landuko dugu artearen bitartez. Material eta ehundura desberdinak probatzeko aukera izango dute ikasleek, eta collage-aren teknika erabiliz, adierazpen artistikoa landuko dugu euskal ikurrak atxakiatzat hartuta.

- **Gure ikurrak. *Lauburua. Serigrafia-tailerra***

Tailer honetan, ikasleek serigrafiaz ikasiko dute; teknika artistiko hori etxean erabil daiteke modu errazean eta ekipamendu handiren beharrik gabe.

Elastiko bat apainduko dugu lauburua ezarrita, hots, euskal kulturaren ikur adierazgarri eta ezagunenetako bat. Bidenabar, haren esanahia eta jatorria ezagutuko dituzte, eta, aldi berean, serigrafiaren hasi-masiak ezagutuko dituzte.

- **Lauburuaren estanzazioa**

Kortxo egindako edalontzi-azpiko bat sortuko dugu lauburuaz –euskal kulturaren ikur adierazgarrienetako eta ezagunenetako batez– apainduta.

Bidenabar, haren esanahia eta jatorria ezagutuko dituzte, eta, aldi berean, estanpazioaren hasi-masiak ezagutuko dituzte.

- **Gabonetako apaingarriak egiten *Hama Beads* erabiliz**

Tailer honetan Gabonetako apaingarriak egingo ditugu Hama Bead direlakoan irudiak sortuz. Hama Bead horiek plastikozko pieza txikiak dira, hainbat koloretakoak, eta irudiak osatu daitezke halakoak baliatuz eiteak eta tamainak emanda, baita hiru dimentsioko objektuak sortu ere.

- **Gabonetako kolore hiperkonektatuak**

Tailer honetan, kolorearen alderdirik abstraktuen eta esperimentalena landuko dugu. Hala, hainbat gai erabiliko ditugu erliebeko marrazkia egiteko, baita gatza eta tenperak ere, koloreak berez hiperkonektatzeko eta magiaz beteriko Gabonetako arbola sortzeko.

- **Gabonetako Ar(te)bola.**

Pinturaren artista ikonikoak jorratzen dituen tailerra prestatu dugu. Tailer honen bidez, ikasleek pinturaren historiako margolan adierazgarrienetako batetik abiatuta, Gabonetako arbolaren itxura daukan apaingarri bat atonduko dute.

6) **Historia: Ezagutu eraldatzeko**

- **Burdin Gerrikoaren Interpretazio Zentroa**

Historiaren barruan, gerra eta haren ondorioak landuko ditugu.

- **Arboglifoak**

Arboglifoen bidez, euskal artzainen (batik bat, Ameriketara joandako euskal artzainen) istorioa ezagutuko dugu eta arboglifoak zer diren azalduko dugu.

- **Picassoren 'Guernica'**

Tailer honetan, gure historia aletuko dugu eta, bide batez, nazioartean sekulako ospea hartu zuen margolaria hobeto ezagutuko dugu. Tailer honetan, hasteko, banako lana egingo dute ikasleek eta, geroago, taldeko lana landuko dugu. Horretarako, banako marrazkiak lotuko ditugu eta horma-irudi aparta onduko dugu.

- **Bilboko lauza**

Bilboko beste ikur behinenetako bat espaloietako lauza ospetsua da. Tailer honen bidez, umeez Bilboko lauzaren historia, diseinuaren zergatia, hiribilduan noiztik dagoen... eta beste gauza asko ikasiko dituzte!

Arte plastikoak eta modelatzea landuko ditugu, gure lauza entzutetsua sortu arte, eta bakoitzari gehien gustatzen zaion koloreaz edo koloreez margotuko du. Horrela, saioa amaitutakoan, ikasleek sortutako lauzak elkartzen baditugu, ikastaldeak Bilboko zoru berria asmatuko du...

- **Gure historiaren bila**

Geure historia liburua gertatuko dugu, erabat pertsonalizatua. Hainbat kapitulak osatuko dute liburua, eta bakoitzean gertaera historikoak, gure ikurrak, gure hizkuntza... ezagutuko dituzu.

Lehenengo kapitulua prestatzen hasiko gara, eta hori amiatuta egongo da tailer hau egin ondoren. Saioan, gure ikur batzuen esangura ikasiko dugu, bai eta historia garaikidearen zati txiki bat ere, tailerra hobeto ulertzen lagunduko dizuen animazio batez lagunduta.

Tailer hau Museoko «Nor gara gu?» erakusketaren esparruan egingo da.

- **Gabonetako apaingarriz hornitutako arboglifoak**

Tailer honen bidez, euskal artzainek hainbat txokotara, batez ere, Ameriketara, egindako emigrazioaren berri emango dugu, eta arboglifoak zer diren azalduko diegu ikasleei (euskal artzainek Ameriketako basoetako zuhaitzetan egiten zituzten grabatuak), gure historiaren atal ere badirelako.

Ondoren, ildo horretatik abiatuta eta zuhaitz-enborreko xaflak (zurezko diskoak) erabiliz, Gabonetako apaingarri polita landuko dugu.

- **Elur-panpinaren arboglifoa**

Tailer honen bidez, ikasleek euskal artzainen migrazioaz ikasiko dute, batik bat, Ameriketara egindako migrazioaz, eta arboglifoak zer diren irakastiko diegu (euskal artzainek Amerikako Estatu Batuetako zuhaitzetan egiten zituzten grabatuak), gure historiaren atal bilakatu direlako. Geroago, gaiarekin bat etorritik, zuhaitz-xaflak erabiliz (zurezko diskoak), halako bi elakrtuta, elur-panpina egingo dugu Gabonetako arbolan zintzilikatzeko.

- **Olentzeroren elur-bola**

Tailer honetan euskal Gabonetako pertsonaia txeratsuenak landuko ditugu: Olentzero eta Maridomingi.

- **Gabonetako bola-collagea**

Collagearen teknika artistikoa erabiliz, konposizio bat gertatzen parte hartuko dute neska-mutilek, hainbat gairen zatiak eta puskak itsatsiz, Gabonetako bola polit bat lortu arte. Tailer honetan, collagearen mugimendu artistikoan murgilduko ditugu txikienak eta haien sormena eta irudimena garatzen lagunduko dugu.

5. MASTERCLASSEDO MAISUTZA ESKOLAK

Urte bi daramatzagu eskola praktikoko horiek egiten, ikasleei beharrezko tresnak eskaintzeko, laneratzeko bidean hainbat espezializazio-eremu ezagut ditzaten.

Masterclass horien bidez, ikasleek eta arloan interesa dutenek museoan lantzen ditugun materialekin bertatik bertara lan egiteko aukera izan dezaten nahi dugu, eta bilgarri bat egitean edo ehunezko piezaren bat maiatzean sortzen zaizkigun arazoak nola konpondu ikus dezaten.

Jarduera hau EHUko Arte Ederren Fakultatearen laguntzaz antolatzen dugu.

6. EUSKAL ABERTZALETASUNAREN MUSEOAREN ZABALKUNDEA

Museoaren bildumako objektu gehiago erakusten jarraituko dugu, bai <https://www.museodelnacionalismovasco.eus/webgunearen> bidez, bai plataforma digital eta sare sozialetan, hala nola:

- Museotik
- Kulturklik
- Instagram
- Facebook
- Twitter
- Tik Tok

Bideo berriak kargatuko ditugu, gure emaileen testigantza jasotzeko, gure bisitarien iritzia plazaratuko dugu, eta hala eskatzen diguten erabiltzaileei, ikertzaileei, erakundeei eta abarrei informazioa emango diegu.

9 SABINO ARANA SARIEN EKITALDIA

Fundazioak ematen dituen sariak Sabino Aranaren jaiotegunaren oroitzapenez sortu ziren. Eusko Jaurlaritzako Lehendakaria buru dela, Sabino Arana Fundazioak Sabino Arana Sarien XXXV. edizioa urtarrilaren 26an egingo da, Bilboko Arriaga antzokian.

Dagoeneko 192 pertsona, elkarte eta erakundek jaso dute saria azken 34 edizioetan, gizartearentzako zerbitzu eta gogozko lana egitegatik. Izan ere, elkarrizketa, ahalegina, elkartasuna eta beste balio batzuk izan dira nagusi Sabino Arana Fundazioak antolatzen duen urteroko hitzordu honetan.

10 **BESTE ERAKUNDE BATZUEKIKO HARREMANAK**

Sabino Arana Fundazioaren izaera pluralak aukera emango digu beste erakunde eta erakunde batzuetako ordezkarietara (Euskaltzaindia, Gogora, udalak, Helduak Elkartea, ikastetxeak, etab.) lankidetzari eusteko, SAFek zuzenean antolatzen ez dituen jardueretan.

11 KOMUNIKAZIOA ETA INFORMATIKA

- Mezu@: harpidedun berriak erakartzea argitalpena sendotzeko.
- Euskadiko historiari lotutako politika, kultura, kirol, gizarte eta beste arlo batzuetako gertakizunen urtemugak eta Sabino Arana Fundazioaren jarduerak zabaltzea hainbat sare sozialetan (Facebook, Twiter eta Instagram).
- Mezu@ berripaper elektronikoa bidaltzea harpidedunei urtero antolatzen ditugun jardueren berri emateko. Erabiltzaileen kopuruari eustea.
- Jarduerak zuzenean eskaintzea, streaming bidez; bestetik, bideoak gordetzea gure webgunetik ikusi ahal izateko.
- Sabino Arana Fundazioaren webgunean ostatatuta dagoen datutegia aldizka eguneratzea, gure agiri-funtsetara batzen ditugun liburu, aldizkari, egunkari eta euskal historiari buruz argitaratu diren artikuluei buruzko argibidez hornituta.
- Webguneak eguneratzea: Fundazioarena, Agirre lehendakaria, Sabin Etxea eta SAG150 (Sabino Arana).
- Artikuluak idaztea DEIA egunkariarentzat, euskal historiari eta antropologiari lotutako askotariko gaien inguruan.
- Kolaborazioak *Onda Vasca* irratian astean behin.
- Historia ikertu eta zabaltzeko lan eta argitalpenetan parte-hartzea.
- Mahai-inguruetan, liburuen aurkezpenetan, jardunaldietan, hitzaldietan, hedabideetako saioetan eta abarretan parte-hartzea.

12 JARDUEREN HARTZAILEAK

- Hainbat jakintza- zientzia-arlotako adituak.
- Agintariak eta politika-, ekonomia- eta gizarte-esparruetako ordezkariak: politikariak, katedradunak, legelariak...
- Iritzi-sortzaileak eta hedabideak.
- Irakasleak, ikertzaileak, unibertsitateko profesionalak.
- Umeak, familiak, praktikaldiko ikasleak eta bekadunak, erretiratuak.

Gure deialdien izaera irekia dela eta, euskal gizarte osoa dugu gure jardueren onuradun. Ildo horretan, gure zabalkunde-plana Euskal Autonomia Erkidegoko hiru lurralde historikoetan eta Euskal Herriko gainerako herrialdeetan hedatzen da.

Bide horretan, Sabino Arana Fundazioak gizarte-oinarri anitzaren aintzatespena eta babesa dauka, gizarte- nahiz politika-arloan.

Sabino Arana Fundazioaren helburu nagusietako bat emakumeen parte-hartzea bultzatzea eta genero-berdintasuna sustatzea da fundazioak antolatzen dituen jarduera guztietan. Emakumeen eta gizonen arteko Berdintasun Legeari jarraiki, jarduerak garatzen dituenean, fundazioak beharrezko neurriak ahalbidetzen ditu berdintasun-printzipioa eraginkortasunez betetzeko eta printzipio hori funtsetan duten balioak eta jardunbideak sustatzen ditu. Eta hori betetzeko ahaleginak egiten ditugu barruko erabaki-organoeetan –Patronatua eta abar–, gonbidatuetan eta parte-hartzaileetan.

Beste alde batetik, esan beharra dago Sabino Arana Fundazioko kideok neurriak hartzen ditugula euskararen erabileraren garapena eta normalizazioa ziurtatzeko helburuz, alde batetik, gure herriaren kultur ondarearen funtsezko elementua delako eta, bestetik, gaztelaniarekin batera, Euskal Autonomia Erkidegoko lurralde guztietako hizkuntza ofiziala delako.

Eusko Jaurlaritzak eta Eusko Legebiltzarrak onarturiko Euskara Sustatzeko Ekintza Planak hauxe dio: «ezagutzaren eremuan oraindik ere urrats sendoak egin behar diren arren, ezagutzaren eta erabileraren arteko aldea murrizteko bidean, plan honen helburu nagusia euskararen erabilera indartzea izango da». Ondorioz, egitasmo honek ESEPEk planteatzen duen helburu nagusiarekin bat dator, bai eta helburua lortzeko planteatzen dituen zehar lerroekin ere, hala nola: «Euskararen aldeko motibazioa eta sustapena lantzea ez da zentzu hertsian hartu behar, zentzu zabalean baizik. Hizkuntza ikasteko motibazioan eragiteak berebiziko garrantzia du, jakina, baina, horrekin batera, ezinbestekoa da euskara erabiltzeko argudioak ematea, hizkuntzen erabileran gertatzen diren egoerak kudeatzeko estrategia eskaintzea, hizkuntzen kudeaketan garatzen diren eredu onak zabaltzea, soziolinguistikari buruzko oinarriko azalpenak gizarteratzea, hizkuntza ezagutzetik erabiltzera dagoen jauzia egiten laguntzeko lantegiak antolatzea, lidergoa lantzea hizkuntzen normalizazioaren alorrean, eta abar. Sentsibilizazioak eta komunikazioak pisu nabarmena dute, beraz, esparru honetan».